

Δύο τρελλοὶ μόνοι, κερδίζουν.

Ἐπάρχουσι περιστάσεις καθ' ἃς τὸ παι-
γνίδι μηδενίζεται ὡς λ. χ. ὅταν εἶνε,

Πύργος κατὰ ἵππου ἢ τρελλοῦ.

Πύργος καὶ ἵππος κατὰ πύργου.

Πύργος καὶ τρελλὸς κατὰ βασιλίσσης.

Πύργος καὶ ἵππος κατὰ βασιλίσσης.

Πύργος κατὰ τρελλοῦ καὶ δύο στρα-
τιωτῶν.

Πύργος κατὰ ἵππου καὶ δύο στρατιωτῶν.

Βασίλισσα κατὰ πύργου καὶ δύο στρα-
τιωτῶν.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα περὶ ζατρικίου. Εἶνε
ἀληθές ὅτι παρ' ἡμῖν δὲν πρέπει τις νὰ ἀ-
παιτῇ πολὺ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν κανό-
νων, διότι ἐλλειπείς φαινόμεθα εἰς ἄλλα
πολὺ σπουδαιότερα. Ἐν τοῦλάχιστον θὰ
ἐβλέπομεν εὐχαρίστως ἐφαρμαζόμενον, τὸ
rière touché,rière joué, διότι βλέπει τις
σκακιστὰς μακροχρονίους, ἀναστρέφοντας τρεῖς
ἢ τέσσαρας κινήσεις καὶ τοῦτο διότι χά-
νουν εἰς ἑκάστην ἓνα πύργον, ἀδιαφοροῦντες δὲ
ἂν ὁ ἄλλος πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σχεδίου του
ἐθυσίασέ τι.

ΟΛΥΣΣΕΥΣ.

Ο ΛΟΡΔΟΣ ΤΩΝ ΝΗΣΩΝ.

1307—1314

Ἐκ τῶν τοῦ Βάλτερ Σκόττ.

(Μετάφρασις Θ. Ἀντωνιάδου.)

XIII

Ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐβάδιζαν σιωπηλοὶ ὡς
θηρεῦται ἐπιζητοῦντες τὸ θήραμα ἐπὶ τοῦ
ὄρους· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὁ βασιλεὺς Βρούκης
εἶπε πρὸς τὸν Ῥονάλδον· «μεγάλαι θεοί, ὁ-
ποῖον θαυμάσιον θέαμα! διέβην πολλὰ ὄρη
εἰς ξένας χώρας καὶ εἰς τὴν γενέθλιον γῆν
καὶ ἡ εἰμαρμένη ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῶ τό-
πους μᾶλλον χάριν τῆς ἀσφαλείας μου ἢ χά-
ριν τῆς διασκεδάσεως. Διὰ τοῦτο ἐπλανήθην

εἰς πολλὰς ἐρήμους, ἀνῆλθον εἰς πολλὰ ὕψη,
διέβην πολλὰς λίμνας, ἀλλὰ μὰ τὸ ξίφος
μου οὐδέποτε παρουσιάσθη εἰς τοὺς ὀφθαλ-
μούς μου, εἰς ὁποῖον δὴποτε τόπον καὶ ἀνέβā-
δισα, χωρίον τοσοῦτον ἄγριον ὡς αὐτὸ καὶ
ὅμως τοσοῦτον ὑψηλὸν ἐν τῇ ἀγριότητι».

XIV

Δὲν εἶναι παράδοξον, ἂν ὠμίλησεν αὐτως
ὁ Μονάρχης, διότι ὁ ἀνθρώπινος ὀφθαλμὸς
σπανίως ἐθεώρησεν εἰκόνα αὐστηροτέραν τῆς
καταπληκτικῆς ταύτης λίμνης, τῆς περι-
στοιχιζομένης ὑπὸ μαύρων ἀγόνων βράχων·
φαίνεται ὅτι ἀρχαῖος σεισμὸς ἠνέωξεν ἀπό-
τομον ὁδὸν εἰς τὰ στήθη τοῦ σκληροῦ ὄρους
καὶ πᾶν βάραθρον, πᾶσα λεκάνη, πᾶσα σκυ-
θρωπὴ ἄβυσσος μαρτυρεῖ εἰσέτι τὰς ἐκ τοῦ
σπασμοῦ ἐκείνου τῆς φύσεως καταστροφάς.
Ἡ πεδιάς ἢ μᾶλλον ἀγρία παρουσιάζει ὁ-
μως συνήθως σημεῖά τινα ζωῆς· ὁ ὑψηλὸς
Βέν-Μόρ στρώννυται μὲ πόκν πρασίνην·
εἰς τὸν βαθὺν Γλέν-Κρόν θάλλει ἡ ἐρείκη·
καὶ ὁ Γρούχαν-Βέν καλύπτεται ὑπὸ σκιά-
δων· ἀλλὰ ἐδῶ . . . ἐπὶ τῶν ὑψῶν εἰς τὰ
βαθῆ περὶ ἡμᾶς οὐδὲν δένδρον, οὐδὲν φυτὸν,
οὐδὲν ἄνθος, οὐδεμία χλόη! Τίποτε δὲν πα-
ρουσιάζει εἰς τὸν ἀποκαμόντα ὀφθαλμὸν τὸ
ἐλάχιστον ἔχνος βλαστήσεως· βράχοι μόνον
φαίνονται ἐπισεσωρευμένοι κατὰ τύχην, σκυ-
θρωπὰ βάραθρα, κορυφαὶ ἄγονοι, ὄγκοι ἄ-
πειροι γρανίτου, ὡσεὶ ὁ τόπος οὗτος δὲν ἐ-
γνώριζε τὸν ἥλιον τοῦ θέρους, οὐδὲ τὴν γλυ-
κειάν ὁρόσον τοῦ ἔαρος, ἥτις καλύπτει διὰ
ποικίλων χρωματισμῶν τὰ μᾶλλον ἄγονα
μέρη.

XV

Καὶ καθόσον ἐβάδιζον, οἱ σύνοφρυς βράχοι
καὶ ἡ βαθεῖα λίμνη ἐγίνοντο ἀγριώτερα· μέ-
γιστοι ἐξῴσται ἐκ μαύρου γρανίτου παρου-
σίαζον ὁδοὺς ἀγρίας καὶ δυσπροσίτους,
σχηματιζόμενας ὑπὸ συντριμμάτων βράχων
ροβολισάντων ἀνωθεν τοῦ ὄρους εἰς φοβε-
ράν τινὰ νύκτα τρόμου, ὅτε ὠλόλυξε μὲν ὁ
λύκος, ἡ δὲ ἔλαφος ἐτρέπετο εἰς φυγὴν. Τινὰ
τῶν συντριμμάτων ταύτων ἴσταντο ἐν ἰσορ-
ροπία ὡς ἐκ θαύματος· ἐν ἰσορροπία τοιαύτῃ,
ὥστε καὶ βραχίων βρέφους ἠδύνατο νὰ κλο-
νίσῃ τοὺς ὄγκους ἐκείνους, οὓς στρατὸς ὁλό-
κληρος δὲν ἠδύνατο ν' ἀνεγείρῃ ἐκ τῆς γῆς,
ὄγκους ἐρριμμένους κατὰ τύχην ὑπὸ τῆς

παρωρισμένης φύσεως, ἀλλὰ τρέμοντας ἐπὶ τῶν βάσεων αὐτῶν, ὅπως οἱ δρυϊδικοὶ λίθαι, τοὺς ὁποίους τέχνη ἔξοχος σχεδὸν μετεώρους ἐκρέμασεν. Αἱ ὀμίχλαι τῆς ἐσπέρας ἐν τῇ συνεχεῖ αὐτῶν κινήσει, ὅτε μὲν ἐκάλυπτον τὴν μακρὰν ἄλυσσον τῶν ὀρέων, ὅτε δὲ ἐγκατελείπουσιν τὰ λευκὰ ἐκεῖνα μέτωπα ἐξήπλουν τὸν μανδύαν αὐτῶν περὶ τὰς λίμνας, ἥ ἐκυλίωντο ἐπὶ τῶν μαύρων κυμάτων, ἥ μᾶλλον συνεστρέφοντο μετὰ τῶν ἀνέμων παρασυρόμεναι ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀέρων. Συχνάκις ἐπίσης συμπυκνούνται αἰφνιδίως καταβαίνουσι, καὶ τότε χεῖμαρροι βροχῆς καταπίπτουσιν ἐκ τῶν πλευρῶν αὐτῶν. Ἀλλὰ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἐπαναφαίνεται πάλιν ἡ εὐθυμὸς λάμψις τοῦ ἡλίου καὶ χίλια γραμμὰ ὕδατος λευκαὶ ἐκ τῶν ἀφρῶν καταβαίνουσιν ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοῦ ὄρους.

XVI

«Ὅποιον εἶναι τὸ ὄνομα τῆς σκυθρωπῆς ταύτης λίμνης; εἶπεν ὁ Βρούκης· ἥτις περιτοιχίζεται ἀπὸ βάραθρα ἀπότομα καὶ τὰ ὁποῖα δὲν παρουσιάζουσιν εἰς τοὺς ἀγριοχοίρους καὶ εἰς τὰς ἐλάφους ἄλλα μονοπάτια, ἢ τοὺς μαύρους τούτους βράχους ἐφ' ὧν βαδίζομεν; Πῶς λέγονται τὰ ἄβυσσὰ ταῦτα ὄρη καὶ ἡ καταπληκτικὴ αὐτὴ κορυφή, ἥτις φωτιζομένη ὑπὸ τῶν τελευταίων ἀκτίνων τοῦ ἡλίου ἐγείρει μέχρι τῶν νεφῶν τὰ φοβερά βάραθρα καὶ τὰ εἰδεχθῆ σχίσματα, τὰ ὁποῖα φαίνονται ὡσεὶ οὐλαὶ ἐπὶ τῆς τεθραυσμένης ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ κεφαλῆς αὐτῆς;— Γορίσκιν λέγεται ἡ σκοτεινὴ αὐτὴ λίμνη, ἀπήντησεν ὁ Ρολάνδος, Κόλιν δὲ τὸ ὄρος, καλούμενον οὕτω καθὼς λέγουσιν οἱ βάρδοι ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀρχαίου Κουχούλιν· ἀλλὰ οἱ βάρδοι, συνωκειωμένοι εἰς τὰς νήσους ἡμῶν μετὰ τὴν φρίκην τῆς φύσεως, ἢ μετὰ τὴν ὠραιότητα αὐτῆς, ἀρέσκονται πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς ἰδιοτροπίας αὐτῶν νὰ δίδωσι συχνάκις πλαστὰ ὀνόματα εἰς ὁμοίας θέσεις. Ἐπεθύμουν νὰ ἡδύνατο ὁ γέρον Τορκουῖλ νὰ σᾶς δείξῃ τὰς ἐχούσας στήθεα λευκὰ ὡς ἡ χιών παρθένους αὐτοῦ, ἢ νὰ σᾶς ψάλλῃ τὰ μονότονα ᾄσματα τῆς τροφῆς αὐτοῦ... ἀλλὰ παρθένοι μὲν εἶναι οἱ ὑψηλοὶ βράχοι μετὰ τὰς λευκὰς κορυφὰς, τροφὸς δὲ ὁ χεῖμαρρος ὅστις μυκάται. Ἐπεθύμουν νὰ ἡδυνάμην

νὰ σᾶς δείξω τὸ ἀχανὲς βάραθρον ὅπου χύνονται συστρεφόμενα τὰ ὕδατα τοῦ Κορεβρέκιν... διότι ἐκεῖ, λέγουσιν, ἡ μάγισσα ἐνδύεται τὸν λευκὸν αὐτῆς σκούφον. Οὕτως οἱ νησιῶται ἡμῶν ἀνευρίσκουσιν ἐν τῇ φαντασίᾳ αὐτῶν φανταστικά ὀνόματα διὰ τοὺς ἀγριωτέρους τόπους.»

XVII

«Ὁ Βρούκης ἀπήντησε· «Ψυχὴ μελαγχολικὴ ἡδύνατο ν' ἀνεύρῃ ἐνταῦθα ἀντικείμενον σοβαρωτέρων σκέψεων· τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ὄρος, τὸ ὁποῖον φέρει τὸ μέτωπον μέχρι τοῦ μέσου τῶν οὐρανῶν, ἀδιάφορον πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὴν χιόνα, ὅπου οὐδὲν γεννᾶται, ὅπου οὐδὲν ἀποθνήσκει, δὲν ὁμοιάζει τὸν μονάρχην τὸν κατέχοντα ὑψηλὴν θέσιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν τρικυμιῶν τῆς πολιτικῆς, θέσιν τοσοῦτον μάλιστα ὑψηλὴν, ὥστε νὰ δύναται ν' ἀπολαύσῃ τὰς ἀφελεῖς ἡδονὰς τῆς ζωῆς; ἡ ψυχὴ αὐτοῦ δὲν εἶναι βράχος καὶ δὲν εἶναι ἔρημος ἡ καρδία αὐτοῦ; ἡ ἐστεμμένη αὐτοῦ κεφαλὴ ἵσταται ὑπεράνω τῆς ἐλπίδος τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ φόβου... ἀλλὰ, ἰδὲ, Ῥονάλδε, ὑπὸ τὸν ὄξυν ἐκεῖνον βράχον βλέπω θηρευτὰς πλησίον ἐλάφου φονευθείσης· ποῖοι ἄρά γε εἶναι; Πρὸ ὀλίγου ἔλεγες, ὅτι οὐδέποτε ποῦς θνητοῦ ἐπάτησε τὰς ἐρήμους ταύτας χώρας.

XVIII

— Τὸ εἶπον... καὶ ἀληθῶς τὸ ἐπίστευον, ἀπήντησεν ὁ Ῥονάλδος· μάλιστα ἐνόμιζον ὅτι ἔλεγον ἀλήθειαν καὶ ὁμως ἰδοὺ τρώντι πλησίον τοῦ τρίμματος τοῦ γρανίτου τούτου πέντε ἄνθρωποι... μᾶς βλέπουν καὶ ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς. Τὸ πτερόν, τὸ ὁποῖον στολίζει τοὺς σκούφους αὐτῶν ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι ὑπήκοοι τοῦ Λόρν καὶ ἐχθροὶ τοῦ κυρίου μου. — Τί σημαίνει! πέντε ἐναντίον τριῶν; εὐρέθην πολλάκις εἰς κρισιμωτέραν θέσιν· ἐντούτοις ὁ δυστυχὴς ἀκόλουθος οὐδόλως δύναται νὰ μᾶς βοηθήσῃ· ἄς σκεφθῶμεν λοιπὸν περὶ τοῦ σχεδίου τῆς μάχης, ἂν ἀμφισβητήσωσι πρὸς ἡμᾶς τὴν δίοδον. Πρόσβαλε τοὺς δύο καὶ ἐγὼ προσβάλλω τοὺς ἐπιλοίπους. — Ὅχι, πρίγκηψ, τὸ ξίφος μου πρέπει ν' ἀντιταχθῇ κατὰ τῶν τριῶν πολεμίων· ἡ ἰσχὺς μου καὶ ἡ ἐπιτηδειότης μου εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ὀπλῶν εἶναι κατωτέρα τῆς ἰδικῆς σας· κατωτέρα θὰ ᾔηναι ἐπίσης

καὶ ἡ ἀπώλεια, ἐὰν ὁ Ῥονάλδος ὑποκύψῃ. Ἀλλὰ οἱ νηπιῶται ἐνώρις γίνονται στρατιῶται· ὁ Ἀλλάν ἔχει τόξον καὶ ξίφος καὶ ἂν ὁ κύριός μου ἔδιδε διαταγὴν περὶ τούτου, δύο βέλη θὰ καθίστων ἴσῃ τὴν μοῖραν εἰς ἑκάτερον τῶν πολεμιστῶν. — Ὅχι, ὄχι, καὶ ἂν ἐπρόκειτο περὶ τῆς ζωῆς μου αὐτῆς, ἀνέκραξεν ὁ πρίγκηψ· ἱκανὸν αἶμα ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, αἶμα λίαν τολμηρῶς χυθέν· μετ' ὀλίγον θὰ μάθωμεν, ἐὰν ἔρχονται ὡς φίλοι ἢ ὡς ἐχθροί.»

ΧΙΧ

Οἱ ξένοι ἐπλησίαζον πάντοτε· ἀλλ' ὅσον πλησιέστερον ἤρχοντο, τοσοῦτον τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῶν ἀπῆρσεν εἰς τὸν μονάρχην· πάντες εἶχον κακὴν ὄψιν, λαθραῖον βλέμμα καὶ ἀδιάφοροι ἀνεβλέποντο· ἐπροχώρουν μὲ βῆμα ἀσταθές καὶ τὴν κεφαλὴν ἔχοντες κεκλιμένην πρὸς τὴν γῆν· οἱ δύο πρῶτοι ἦσαν καλῶς ἐνδεδυμένοι, φέροντες ἐνδυμασίαν ὀρεινῶν, ὑποδήματα καὶ σκοῦφον, ἐπενδύτην καὶ χιτῶνα· ἐπίσης τὰ ὅπλα αὐτῶν ἦσαν ὅπλα ὀρεινῶν, παραξιφίς, σπάθη, τόξον καὶ

γων αὐτῶν ἦτο ἀναμεμιγμένος καὶ ἡ κόμη αὐτῶν ἐν ἀταξίᾳ· ἀντὶ ὅπλων οἱ ἄθλιοι οὗτοι ἔφερον ῥόπαλον, πέλεκυν καὶ σπαθὴν ἐσχωριασμένην.

XX

Ἐπροχώρουν πάντοτε, καὶ πάντοτε ἐν σιωπῇ. «Εἶπατε τίνες εἰσθε, ἐκραύγασεν ὁ Βρούκης, ἄλλως σταθῆτε· ὅταν συναπαντῶνται εἰς τὰς ἐρήμους, δὲν διέρχονται ὁ εἰς πλησίον τοῦ ἄλλου ὥς εἰς ἡρεμὸν τινα ὁδὸν πόλεως.» Πρὸς τὴν αὐστηρὰν ταύτην ἀπο-

βέλη· οἱ τρεῖς ἄλλοι, οἵτινες ἐβάδιζον ὀλίγον ὀπισθεν, ἐφαίνοντο κατωτέρας τάξεως· δέρματα αἰγὸς καὶ ἐλάφου ἐρριμμένα ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῶν ἐπροφύλαττον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἀνέμου· εἶχον τοὺς βραχίονας καὶ τοὺς πόδας γυμνοὺς, τὴν κεφαλὴν γυμνήν· ὁ πῶ-

στροφὴν οἱ Σκῶτοι ἐσταμάτησαν· ἐχαιρέτησαν ἀποτόμως καὶ βραχείως, ἀλλ' ἐφαίνοντο εὐγενεῖς μᾶλλον ἐκ φόβου ἢ ἐκ καλῆς θελήσεως. «Βαδίζομεν κατὰ τύχην, ὡς ἴσως καὶ σεῖς, ἀπῆντησαν, ριφθέντες ἐδῶ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης καὶ εἴμεθα ἐτοι-

μοι νὰ διανείμωμεν μεθ' ὑμῶν τὴν ἔλαφον ταύτην τὴν πρὸ μικροῦ φονευθεῖσαν, εἰς ἐπιθυμήτε νὰ δοκιμάσητε τὸ δεῖπνον ἡμῶν. — Ἐὰν ἤλθετε διὰ θαλάσσης, ποῦ εἶναι ἡ λέμβος σας; — Δέκα πήχεις ὑπὸ τὰ κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ ἐναυαγήσαμεν χθές, ἀλλ' ἄνθρωποι ὡς ἡμεῖς δὲν φοβοῦνται τὸν κίνδυνον. Αἱ σκιαὶ πυκνοῦνται... ἡ ἡμέρα πίπτει... θέλετε νὰ συμμερισθῇτε τὴν καλύβην ἡμῶν; — Τὸ πλοῖόν μας περιμένει εἰς τὸν κόλπον· εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς προσφοράς σας... Χαίρετε. — Ἡ Γαλέρα σας λοιπὸν ἦτο, ἥτις ἔπλεε τὴν ἐσπέραν ταύτην οὐχὶ μακρὰν τῶν πικραλίων τῆς νήσου αὐτῆς; — Μάλιστα — Τότε, μὴ κάμνετε μάταιον κόπον· εἰς μάτην θὰ ζητήσητε αὐτὴν πρὸς τὸ παράλιον τοῦτο. Τὴν εἶδομεν ἄνωθεν τοῦ ὄρους· αἰφνιδίως ἐφάνη πλοῖον ἐκ τοῦ νότου μὲ τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν τοῦ ἁγίου Γεωργίου καὶ τὸ πλοῖόν σας ὕψωσε τὰ ἱστία καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸ πέλαγος.

XXI

— Μὰ τὸν ἅγιον σταυρὸν, ἰδοὺ κακὴ εἰδήσις, εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ ὁ λόρδος· Ῥονάλδος πρὸς τὸν βασιλέα Βρούκην, καὶ δὲν φέγγει πλέον ἄρκετὰ, ὥστε νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν ἀλήθειαν τῆς εἰδήσεως αὐτῆς· οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἔχουσιν ἥθος λίαν θάναυσον· ἐνίοτε ὅμως ὑπὸ ἄγριον φλοῖον πάλαι ἀγαθὴ καρδίᾳ· ἃς ἀκολουθήσωμεν αὐτούς· ἔχομεν ἀνάγκην τροφῆς, πυρὸς καὶ καταφυγίου· θὰ προσπαθήσωμεν νὰ προφυλαχθῶμεν κατὰ τῆς προδοσίας καὶ ἕκαστος ἀλληλοδιαδόχως θὰ φυλάξῃ τὸν ὕπνον τῶν συντρόφων αὐτοῦ... — Γενναῖοι ἄνδρες, δεχόμεθα. Εἴμεθα ξένοι σας καὶ θ' ἀνταμείψωμεν τὴν φιλοξενίαν σας. Ἐμπρός, ὁδηγήσατέ μας πρὸς τὴν καλύβην σας... ἀλλὰ, μίαν στιγμὴν! ἃς μὴ ἀναμιχθῶμεν αἱ δύο ομάδες... δεῖξατέ μας τὴν ὁδὸν διὰ μέσου τῶν ὁρέων καὶ τῶν βράχων καὶ θὰ σᾶς ἀκολουθήσωμεν... βαδίζετε ἐμπρός!

XXII

Ἐφθασαν εἰς τὴν πτωχὴν καλύβην, σχηματιζομένην ἐκ πανίων τεταμένων ἐπὶ βράχου, καὶ εἰσερχόμενοι εὗρον νεανίαν, οὗτινος τὰ λεπτοφυῆ μέλη καὶ ἡ εὐγενὴς στάσις ἀντέφασκον πρὸς τοσοῦτον ἄγριον τόπον· ἔφερε σκιάδιον καὶ μανδύαν ἐκ κροκωτοῦ

πρασίνου καὶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Ἡ ἐνδυμασία αὐτοῦ, ὁμοία ἄλλως τε πρὸς τὴν τῶν ἀοιδῶν, ἦτο μαύρη, καθὼς καὶ αἱ τρίχες αὐτοῦ· αἱ παρειαὶ αὐτοῦ ἐμφαίνουσιν τὴν νεότητά εἰσέτι ἦσαν ἐρυτιδωμέναι ὑπὸ τῆς ὁδύνης καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ πλήρεις δακρύων. «Πόθεν τὸ παιδίον τοῦτο;» εἶπεν ὁ Ῥονάλδος, καὶ αἱ λέξεις αὗται ἐφαίνοντο διασκεδάσασαι τὴν θλίψιν του. Ὡσεὶ ἐγειρόμενος ἐκ φοβεροῦ ὀνείρου, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν ῥηγνύων φωνὴν καὶ περιέφερε περὶ ἑαυτὸν πεπλανημένα βλέμματα, ἔπειτα ἐστράφη πρὸς τὸ μέρος τοῦ τοίχου καὶ δὲν ἐφαίνετο πλέον ἢ ὁ λαιμὸς αὐτοῦ, ὅστις ἐκαλύφθη ὑπὸ ζωνηροῦ ἐρυθρήματος.

XXIII

«Ποῖον εἶναι τὸ παιδίον αὐτό;» ἠρώτησεν ὁ Ῥονάλδος καὶ δεύτερον. — Αἱ περιπέτειαι τοῦ πολέμου ἔκαμαν αὐτὸν αἰχμάλωτον ἡμῶν· καὶ δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἰδικὸς σας, ἂν νομίζητε ὅτι ἡ μουσικὴ τέρπει περισσότερον τοῦ χρυσοῦ· διότι, μολονότι βωδὸς ἐκ γενετῆς ὁ παῖς αὐτός, παίζει καλῶς τὴν ἄρπαν, τὴν λύραν καὶ μεταχειρίζεται καλῶς τὸ τόξον· γνωρίζει τέλος πάντων νὰ συντάμῃ τὸν καιρὸν δι' ἐκείνους οἵτινες εὐχαριστοῦνται εἰς τὴν διασκέδασιν αὐτὴν· κατὰ τὴν σκέψιν μου ὁ εὐνοϊκὸς ἄνεμος, ὅστις στενάζει ἐπὶ τῆς πρύμνης, παράγει ἁρμονικωτέρους τόνους. — Ἀλλ' ἐννοεῖ τὰς λέξεις, αἵτινες τῷ ἀπευθύνονται; — Μάλιστα· οὕτω τοῦλάχιστον μᾶς εἶπεν ἡ μήτηρ του, γραῖα γυνή, ἥτις ἀπωλέσθη κατὰ τὸ ναυάγιόν μας· ἐκ τούτου ἡ ὁδύνη τοῦ νεανίου· ἄλλο τίποτε δὲν γνωρίζω περὶ τοῦ νέου αὐτοῦ· ἀπὸ χθὲς ἐγένεν αἰχμάλωτός μας. Ἐνῷ ἔπνεεν ἄνεμος ἐναντίος καὶ ὁ οὐρανὸς ἐμυκάτο, δὲν ἠδυνάμεθα νὰ σκεφθῶμεν περὶ αὐτοῦ... ἀλλὰ διατὶ νὰ χάνωμεν ματαίως τὸν καιρὸν μας εἰς ἀνωφελεῖς λόγους; Καθήσατε· συμμερισθῇτε τὸ γεῦμα ἡμῶν καὶ καταθέσατε τὰ ὄπλα σας.» Αἰφνιδίως ὁ αἰχμάλωτος ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν, ἔρριψε βλέμμα ταχὺ πρὸς τὸν Ῥονάλδον. Ἦτο βλέμμα σημαντικόν, τὸ ὁποῖον ὁ ἀρχηγὸς εὐκόλως ἠννόησε.

XXIV

«Φίλε, εἶπε· πρέπει ν' ἀνάψωμεν πῦρ καὶ νὰ φάγωμεν ξεχωριστὰ, διότι θὰ μά-

θης ὅτι ἐκτελοῦμεν τάξιμον, ἐγὼ ὁ σύντροφός μου καὶ ὁ νέος οὗτος ὑπηρέτης. Ὡρ-κίσθημεν νὰ νηστεύωμεν καὶ ν' ἀγρυπνώμεν μέχρι τῆς ἐκπληρώσεως τῆς εὐχῆς ἡμῶν καὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγκαταλείψωμεν τὸν ξιφοζωστῆρα καὶ τὴν σπάθην, οὐδὲ νὰ καθήσωμεν εἰς τράπεζαν ξένου· ἀπαγορεύεται ἐπίσης εἰς ἡμᾶς νὰ κοιμηθῶμεν συγχρόνως· ἕκαστος ἀλληλοδιαδόχως ὀφείλει ν' ἀγρυπνῇ· λοιπὸν, φίλε μου, λαμβάνομεν τὴν γωνίαν αὐτὴν τῆς καλύβης πρὸς ἰδιαιτέραν μας χρῆσιν.— Παράδοξος εὐχή, εἶπεν ὁ γεραντότερος τῆς συμμορίας· μὲ φαίνεται δύσκολον νὰ τὴν διατηρήσῃτε· τί ἠθέλατε εἰπεῖ, ἐάν, ἀπαντῶντες εἰς τὴν ψυχρότητα μεθ' ἧς ἀνταμοίβετε τὴν φιλικὴν ὑποδοχὴν μας, ἀρνούμεθα νὰ διανείμωμεν μὲ σᾶς τὸ γεῦμά μας; — Ἠθέλαμεν σᾶς εἰπεῖ ὅτι τὸ ξίφος μας εἶναι χαλύβδινον καὶ ὅτι ἡ εὐχή ἡμῶν δὲν μᾶς ὑποχρεοῖ ν' ἀποθάνωμεν τῆς πείνης, ὅταν δυνάμεθα νὰ προμηθειθῶμεν τροφήν εἴτε μὲ χρυσόν, εἴτε μὲ τὰ ξίφη μας. » Μετὰ τὰς λέξεις ταύτας τὸ σκυθρωπὸν πρόσωπον τοῦ οἰκοδεσπότου ἤστραψεν αἰφνιδίως, ἔτριξαν οἱ ὀδόντες αὐτοῦ καὶ συνεσπάσθησαν τὰ χαρακτηριστικά του, ἀλλὰ πᾶσα ἡ ὀργὴ αὐτοῦ καταπραῦνεται ταχέως ἐνώπιον τοῦ πυρώδους βλέμματος τοῦ Ῥονάλδου καὶ τὸ ἀδέσβαιον αὐτοῦ θάρρος δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ τὸ ἥρεμον καὶ τὸ ἀτρόμητον βλέμμα τοῦ μονάρχου. Μετὰ βεβιασμένου μειδιήματος ἕκαστος, εἶπεν, ἅς ἀκολουθήσῃ τὰ ἔθιμα τοῦ στρατοπέδου του· ἕκαστος ἅς μείνῃ εἰς χωριστὰ στρατόπεδα καὶ κατὰ βούλησιν ἅς φάγῃ ἢ ἅς νηστεύσῃ, ἅς κοιμηθῇ ἢ ἅς ἀγρυπνήσῃ. »

XXV

Τὰ πυρὰ ἀνάπτονται εἰς διάφορα μέρη· ἕκαστος τρώγει ἀλληλοδιαδόχως καὶ ἀλληλοδιαδόχως ἕκαστος ἐπιβλέπει τὸν ἐχθρόν· διότι τὸ ὄμμα τοῦ γέροντος ὀρεινοῦ, ὄμμα μαῦρον καὶ πλῆρες πονηρίας, υπερήφανον ἄμα καὶ σκυθρωπὸν, οὐδὲν προήγγελλε καλόν. Οὐδέποτε προσέβλεπε κατὰ πρόσωπον, ἀλλὰ πάντοτε περιέφερε περὶ ἑαυτὸν βλέμμα βραδύ καὶ ὑποπτον, ἐκφράζων ὑπουλόγητα καὶ ἀπάτην καὶ τὸ ὅποιον ἰσχυροποιεῖ λάμψις ἐξερχομένη διὰ μέσου τῶν φαιῶν

καὶ πυκνῶν βλεφάρων αὐτοῦ. Ὁ νεώτερος, ὅστις ἐφαίνετο υἱὸς αὐτοῦ, εἶχεν ἐπίσης ὄψιν σκυθρωπὴν ἐκφοβίζουσαν δειλὸν ἄνθρωπον· οἱ ἡμίγυμνοι δούλοι, οἵτινες ἐκάθηντο ὀπίσθεν αὐτῶν, ἔφεραν βλέμματα φόβου καὶ μίσους... Τέλος καὶ οἱ πέντε, ὅτε τὸ σκότος ὠλισθήσεν εἰς τὴν καλύβην κατεκλίθησαν καὶ ὑπεκρίθησαν τοὺς κοιμωμένους, ἢ ἐκοιμήθησαν ἀληθῶς. Καὶ αὐτὸς ὁ νέος αἰχμάλωτος ὁ στερούμενος τῆς ὁμιλίας ἠναγκάζετο διὰ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ νὰ ἐκφράζῃ καὶ νὰ κλαίῃ τὰ δεινὰ του· δὲν ἠγρύπνησε περισσότερον ἀγρυπνίαν ὀδυνηράν, ἀλλ' ἐξέτεινε τὰ μέλη του πρὸς ὕπνον.

XXVI

Ἐντούτοις ὁ βασιλεὺς δὲν ἐμπιστεύεται εἰς τοὺς ἐπικινδύνους τούτους ἀνθρώπους καὶ ῥυθμίζει τὴν τάξιν τῶν ἀγρυπνιῶν· ὁ Ῥονάλδος πρέπει νὰ τηρῇ προσεκτικούς τοὺς ὀφθαλμοὺς μέχρι τοῦ μεσονυκτίου· ὁ βασιλεὺς θὰ διαδεχθῇ αὐτόν, διαδεχθὲς ὅμως ἐπίσης ὑπὸ τοῦ νέου Ἀλλάν· ῥυθμίζουσι δὲ οὕτω τὰ πράγματα ὥπως δυνήθῃ ὁ ἀκόλουθος νὰ ἀναπαυθῇ κατὰ πρῶτον, ἀνάπαυσιν ἀναγκαίαν ἕνεκα τῆς νεαρᾶς ἡλικίας του... Ποία σκέψις ἀπασχολεῖ τὸν λόρδον Ῥονάλδον καὶ ἀπασχολεῖ αὐτόν ἀπὸ τοῦ ὕπνου, τὸν ὅποιον φέρει ὁ κόπος; (διότι μὴ πιστεύσατε ὅτι καταδέχεται νὰ φοβηθῇ σπουδαίως ἐχθρὸς τοσοῦτον ἄγενῃ). Σκέπτεται τὴν ὡραίαν Ἰσαβέλλαν, καθ' ἣν στιγμὴν αὕτη ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὑπερηφάνου Ἀργεντίνου καὶ πρὸ πάντων ἐνθυμεῖται τὴν ἡμέραν ἐκείνην καθ' ἣν μετὰ εὐνοϊκοῦ μειδιάματος τῷ ἔδωκε τὸ βραδεῖον, τὸ προωρισμένον εἰς τὸν νικητήν. Ὡραία ἐν τῇ χαρᾷ, ἔτι ὡραιότερα ἐν τῇ ὀδύνῃ, ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐτυχίας καθὼς καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς δυστυχίας, πρέπει λοιπὸν αὕτη μόνον ν' ἀπασχολῇ τὸ πνεῦμά του; Ὁχι· ἐνθυμεῖται ὡσαύτως τὴν ὡραίαν αὐτοῦ μνηστῆν, τὴν Ἐδιθ... Ἀ! τί νὰ ἀποφασίσῃ λοιπὸν, ἀφοῦ ἀφ' ἐνὸς ἔδωκε τὴν καρδίαν καὶ τὸν ἔρωτά του, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν πίστιν αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ οὐρανοῦ! Δὲν ἦτο δυσχερὲς πρᾶγμα εἰς αὐτόν ἡ ἀγρυπνία, διότι σπανίως οἱ ἐρασταὶ ἀρέσκονται εἰς τὸν ὕπνον. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἀντήχησε τοῦ βύα τὸ μεσονύκτιον ἄσμα, ἡ ἀλώπηξ ἀπῆντησε διὰ

κνυζήθῃ καὶ τότε ἀφυπνίσθη ὁ μονάρχης. Ἐπὶ τῇ παρακλήσει αὐτοῦ ὁ Ῥονάλδος συνήνεσε ν' ἀναπαυθῇ ὀλίγον.

XXVII

Διὰ ποίας μαγείας ὁ βασιλεὺς Ῥοβέρτος διέρχεται ἄνευ ἀνίας τὰς ὥρας τῆς ἀγρυπνίας; Ἡ πατριωτικὴ αὐτοῦ καρδιά ἐθερμάνθη δι' εὐγενῶν σκέψεων· ἀνεπάλει τὰς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος αὐτοῦ μάχας, τὰ κυριευθέντα ἐξ ἐφόδου φρούρια, τὰς ἀπελευθερωθείσας πόλεις, τὰ τολμηρὰ σχέδια καὶ τὰς παραδόλους πράξεις, τὸ ῥόδον τῆς Ἀγγλίας τὸ σχισθὲν καὶ ἀτιμασθὲν, τὸν σταυρὸν τῆς Σκωτίας φερόμενον ἐν θριάμβῳ, τὰς ἡττας καὶ τὰς νίκας, τὸν πόλεμον καὶ τὰς ἀνακωχάς· τέλος πάντων σκέψεις ἡρώων ἀπησχόλησαν τὸν γενναῖον Βρούκην. Μὴ ἐκπληττώμεθα λοιπὸν, ἂν ἐν τῷ μέσῳ ταιούτων σκέψεων ὁ ὕπνος δὲν ἐπεσκέφθῃ τὰ βλέφαρα τοῦ μονάρχου. Ἴδου εἰς τὴν δυτικὴν κορυφὴν τοῦ Κόλιν ἄρχεται ἀπλουμένη ὥχρ' ἀλάμψις· ἡ ἐννύκτις ἐπιστρέφει εἰς τὴν φωλεάν αὐτῆς καὶ τὸ ἐγειρόμενον πτηνὸν ῥηγνύει φωνὴν ὀξεῖαν· τότε ὁ ἀκόλουθος ἀγρυπνεῖ καὶ ὁ μονάρχης παραδίδεται εἰς ἀναγκαίαν διὰ τὸ τεταραγμένον πνεῦμα αὐτοῦ ἀνάπαυσιν.

XXVIII

Ἦτο βαρὺ διὰ τὸν Ἀλλάν τὸ ἔργον τοῦτο, διότι δὲν ἠδύνατο ν' ἀγρυπνήσῃ μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης προσοχῆς πρὸς τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν· θέτει ξύλα εἰς τὸ πῦρ, τὸ ὅποιον λάμπει ζωηρότερον διὰ τῆς σπινθηροβολούσης φλογὸς τῶν πευκῶν, ἔπειτα θεωρεῖ πρὸς στιγμὴν ἐν σιωπῇ τοὺς φιλοξενούντας αὐτοὺς, οἵτινες κοιμοῦνται κεκαλυμμένοι μετὰ τοὺς μανδύας αὐτῶν. Ἀλλ' οὐδεὶς φόβος ἠδύνατο νὰ ταράξῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, διότι κατάγεται ἀπὸ πολεμικὴν γενεάν· καὶ ἂν φθάσῃ τὴν ὥριμον ἡλικίαν, θὰ δυνήθῃ νὰ ἐξισωθῇ πρὸς τοὺς γενναίους ἱππότες· ἔπειτα σκέπτεται τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ, τὰς ἀνθηρὰς σκιάδας, ἃς ἡγάπων αἱ νέαι αὐτοῦ ἀδελφαί, τὰς παιδιάς τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας, ὧν αἱ θέσεις ἐκείναι ὑπῆρξαν μάρτυρες καὶ τὴν μακρὰν λειτουργίαν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἰωσήφ· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον αἱ ἀλάμψεις τῆς φλογὸς φαίνονται σβυόμεναι πρὸ τῶν κεκμηκότων αὐτοῦ ὀφθαλμῶν· ἐ-

γείρεται τότε καὶ θεωρεῖ τὴν λίμνην ἐν ᾗ ἀρχίζουσι νὰ στίλβωσι αἱ ὥχραι εἰσέτι ἀκτίνες τῆς ἡοῦς· ἡ ὁμίχλη καλύπτει τὰς κορυφὰς τοῦ Κόλιν· ἡ αὖρα τῆς πρωίας ῥυτιδοῖ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων· τὰ μικρὰ σκυθρωπὰ κύματα, ὠθούμενα πρὸς τὴν γῆν, φιλοῦσιν ἀδιακόπως τοὺς βράχους ἢ τὴν ἄμμον· ὁ θόρυβος οὗτος ἀποκοιμίζει· ἀναπολεῖ λοιπὸν καὶ πάλιν τὰς ἱστορίας αἰτίνες διεσκέδαζον τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἔτη, τοὺς δαίμονας τοὺς ἀπαντηθέντας ὑπὸ τῶν ξένων ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ, τὰς φανταστικὰς νύμφας καὶ τὰ ὑλακτοῦντα φάσματα, τὴν φοδερὰν καλύβην τῆς κατηραμένης μαγίσσης, τὸ ἐξ ἀλαβάστρου σπήλαιον τῆς σειρήνος, ἣτις εἰς τὴν μαγευμένην αὐτῆς κατοικίαν τοῦ Στράτ - Ἐρδε βυθίζει τὸ ὠραῖον αὐτῆς σῶμα εἰς πηγὰς, τὰς ὁποίας ἀγνοεῖ τὸ βλέμμα τοῦ ἡλίου· φερόμενος ὑπὸ τῆς φαντασίας εἰσέρχεται εἰς τὴν κατοικίαν ταύτην. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ παρουσιάζονται οἱ θόλοι τοῦ σπηλαίου· δὲν βλέπει πλέον τοὺς σκυθρωποὺς τοίχους τῆς καλύβης· ὁ ποὺς αὐτοῦ πατεῖ ἐπὶ ἐδάφους μαρμαρίνου καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ λαμπραὶ γλυφαὶ στίλβουσιν ὡς ἐξ ἀστέρων στερέωμα! . . . "Α! δὲν ἀκούεται ἡ ναϊὰς ἐκφράσασα τὴν ὀργὴν αὐτῆς διὰ διαπεραστικῆς φωνῆς; . . . "Ὁχι! . . . Εἶναι ἡ εὖνους φωνὴ τοῦ αἰχμαλώτου, ἣτις οἶμοι λίαν ἄργά δι-ακόπτει τὸ ὄνειρον τοῦ Ἀλλάν· ὅτε ἠθήλησε νὰ ἐγερθῇ ἀπὸ τῆς γῆς, τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ ἐνός τῶν ληστῶν εὔρε τὴν ὁδὸν τῆς καρδίας αὐτοῦ! Ἐγείρει πρὸς τὸν οὐρανὸν τοὺς τεταραγμένους ὀφθαλμούς· . . ψιθυρίζει τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου αὐτοῦ . . . καὶ ἀποθνήσκει!

(Ἐπεταὶ συνέχεια).